

2025-10-21

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: 25/00700

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till s.sl@regeringskansliet.se

Diarienummer S2025/01127

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET ANSVARET FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN, SOU 2025:62

Jämställdhetsmyndigheten avstår att yttra oss kring betänkandets ställningstagande runt huvudmannaskapet för hälso- och sjukvården.

Vi konstaterar dock att ett jämställdhetsperspektiv i princip helt saknas i betänkandet. I betänkandets analys har jämlikhet, tillgänglighet och effektivitet i hälso- och sjukvården varit centrala utgångspunkter. För såväl jämlikhet, tillgänglighet och effektivitet behöver analysen också inkludera hur förhållandena och förutsättningarna inom hälso- och sjukvården skiljer sig åt för kvinnor respektive män. Kön och könsstereotypa normer påverkar såväl hälsan som sjukvården.¹ En jämställd sjukvård behöver därför beakta både biologiska skillnader och könsspecifika behov samt undvika medicinskt omotiverade skillnader i behandlingen av kvinnor och män.²

Konsekvenserna av betänkandets bedömningar behöver belysas ur ett jämställdhetsperspektiv. Vi ser specifikt några områden där en sådan konsekvensanalys speciellt saknas.

Kvinnor och män har olika tillgång till vård vilket i sig skulle behöva belysas ur ett antal aspekter:

- Kvinnor och män drabbas både utifrån biologiska som andra faktorer i olika grad av olika diagnoser.
- Kvinnor och män har olikartad sjukvårdskonsumtion och får i vissa fall också olika behandling för samma diagnoser.³
- Kvinnor och män har utifrån biologiska faktorer olika behov av screening (bröstcancer, livmoderhalscancer, prostatacancer) där förutsättningarna ser olika ut lokalt och regionalt.

Utred ur flera perspektiv hur ett förändrat huvudmannaskap påverkar:

- Förutsättningarna att fortsätta det förändringsarbete som inleddes 2015 med en satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvård. En positiv utveckling har skett.

¹ Regeringskansliet. (2016). *Makt, mål och myndighet—Feministisk politik för en jämställd framtid* Skr. 2016/17:10.

² Jämställdhetsmyndigheten 2021. *Psykisk ohälsa och andra aspekter av hälsa – Uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämställd hälsa*, Rapport 2021:2

³ Osika Friberg, I. (2018). *Women's and Men's Health care utilisation from a cost perspective*.

Många myndigheter har fått uppdrag, överenskommelser med SKR har ingåtts . Socialstyrelsen har tagit fram ett förslag på en nationell plan för graviditet, förlösning och vården efter.

- De olika förutsättningar som finns lokalt och regionalt att upptäcka och vårda könsstympling.
- De olika förutsättningar som finns att upptäcka våld i nära relation i samband med besök inom exempelvis mödravården.

Hälso- och sjukvården är en kraftigt kvinnodominerad sektor. Utred hur förändringar av huvudmannaskapet med bland annat ökat finansiellt statligt ansvar påverka ett antal tätt sammankopplade områden:

- arbetsmiljö
- sjukskrivningar
- kvinnors ekonomi.

För Jämställdhetsmyndigheten

Peter Vikström
Avdelningschef

Lars-Gunnar Engström
Utredare

I ärendets slutliga handläggning har enhetscheferna Line Säll och Jens Sandahl deltagit.